

İKV BİLGİ NOTU

AB GIDA İSRAFI 2022 VERİLERİ

Hatice Zeynep Şen, İKV Uzman Yardımcısı

AB istatistik kurumu Eurostat, 2022 yılında AB’de kişi başına düşen gıda israfı verilerini 27 Eylül 2024 tarihinde yayımladı. Buna göre 2022 yılında AB’de kişi başına 132 kg gıda israf edildi.¹ Yenilebilir ve yenmeyen kısımlar da dahil olmak üzere, AB’de totalde 59,2 milyon ton gıda israf edildiği kaydedildi. Tüm gıda israfının %54’ünü evsel atıklar oluşturuyor, bu da kişi başına 72 kg israf anlamına geliyor. Bu veriye göre haneler, AB’deki toplam gıda israfının yarısından fazlasını gerçekleştiriyor. Geriye kalan %46’lık kısım ise gıda tedarik zincirinde yukarı doğru üretimden meydana gelen israftan oluşuyor. Bunların %19’u gıda ürünleri ve içecek üretiminden gelen israf ve kişi başına 25 kg’lık israfı ifade ediyor. Kişi başına 15 kg’ye denk gelen ve %11’lik kısmı oluşturan bir diğer israf grubunu restoranlar ve gıda hizmetlerinden kaynaklanan atıklar oluşturuyor. Perakende ve diğer gıda dağıtımlarından kişi başına 11 kg olan israf %8’lik paya sahipken, birincil üretimden de %8’lik ve kişi başına 10 kg’lık israf meydana geliyor. 2022 yılında en iyi performansı gösteren ülkeler Slovenya, Hırvatistan ve Macaristan olurken, kişi başına atık oranı en yüksek ülkeler GKRY, Danimarka ve Yunanistan olarak kaydediliyor.²

COVID-19 salgınının ilk yılı olan 2020’de AB’nin kişi başına gıda israfı 127 kg iken³, 2021 yılında bu israf 131 kg olarak kaydedilmişti.⁴ AB’de her yıl 59 milyon tondan fazla gıda israf ediliyor ve bununla ilişkili piyasa değerinin yaklaşık 132 milyar avro olduğu tahmin ediliyor.⁵ Aynı zamanda, 42 milyondan fazla insanın her iki günde bir kaliteli bir yemeği karşılayamadığı da görülüyor.⁶ AB, gıda israfının ölçümünün yapılacağı aşamaları ilk

¹ Eurostat Statistics Explained, “Food waste and food waste Prevention-estimates”, 27.09.2024

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Food_waste_and_food_waste_prevention_-_estimates#Amounts_of_food_waste_at_EU_level Erişim Tarihi: 02.10.2024

² A.g.e.

³ Eurostat, “Food waste: 127 kg per inhabitant in the EU in 2020”, 25.09.2022

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20220925-2> Erişim Tarihi: 02.10.2024

⁴ Eurostat, “Food waste per capita in the EU remained stable in 2021”, 29.09.2023,

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20230929-2#:~:text=In%202021%2C%20around%20131%20kilogrammes,includes%20edible%20and%20inedible%20parts.> Erişim Tarihi: 02.10.2024

⁵ European Commission, “About Food Waste”, https://food.ec.europa.eu/food-safety/food-waste_en Erişim Tarihi: 02.10.2024

⁶ Eurostat, “Inability to afford a meal with meat, chicken, fish (or vegetarian equivalent) every second day- EU-SILC survey”, Son Güncelleme: 02.10.2024

üretim, işleme ve imalat, perakende ve diğer gıda dağıtım yolları, restoran ve gıda hizmetleri ve hane içi olarak belirliyor. Komisyonun 2019/1597 sayılı Kararı⁷ ile ölçüm için belirlenen ortak metodoloji ve asgari kalite gereklilikleri doğrultusunda toplanan veriler, Atık Çerçeve Yönergesi⁸ kapsamında yıllık olarak yayımlanıyor. Bu veri toplama metodolojisi, gıda, işlenmiş, kısmen işlenmiş veya işlenmemiş, insanlar tarafından tüketilmesi amaçlanan veya makul olarak tüketilmesi beklenen herhangi bir madde veya ürünü kapsıyor. Gıda israfı ise tüketilmesi amaçlanan ve amaçlanmayan (yenilebilir ve yenmeyen) gıda parçalarından oluşuyor. Gıda israfı, şu koşullar altında atık haline gelen herhangi bir gıdayı ifade ediyor;

- Gıda tedarik zincirine girmiş gıda,
- Daha sonra gıda tedarik zincirinden çıkarılmış veya atılmış veya son tüketim aşamasında olan gıda,
- Sonunda atık olarak işlenmesi kesinleşmiş aşamada olan gıda.⁹

Gıda israfı sadece etik ve ekonomik bir sorun olarak karşımıza çıkmıyor, aynı zamanda sınırlı doğal kaynakların tüketilmesine de neden oluyor. Gıda israfı ölçümü, tüm gıda tedarik zincirinde kullanılan kaynakları azaltma konusunda önemli bir potansiyele sahip olan gıda israfını azaltma stratejilerinde önemli bir rol oynuyor. Gıda israfını azaltmak çiftçiler, şirketler ve tüketicilerin para tasarrufu yapmasına ve gıda üretimi, nakliyesi, işlenmesi ve tüketiminin çevresel etkisinin azalmasına yardımcı oluyor. Önemli çevresel ve ekonomik etkileri göz önüne alındığında, gıda israfının önlenmesi ve daha sürdürülebilir bir üretim ve tüketim modelinin benimsenmesi ihtiyacı, AB'nin Döngüsel Ekonomi Eylem Planı'nda da öncelikli bir alan olarak karşımıza çıkıyor. Bu Eylem Planı sayesinde 2016 yılında kurulan "Gıda Kayıpları ve Gıda İsrafı Hakkında AB Platformu" (*EU Platform on Food Losses and Food Waste*)¹⁰, gıda bağışlarını ve artık insan tüketimi için uygun olmayan gıdaların hayvan yemi olarak kullanılmasını kolaylaştırmaya yönelik AB yönergelerini benimseme çalışmalarında Komisyona destek oluyor. Ek olarak gıda israfı ölçüm metodolojisi geliştirme ve tarih işaretleme uygulamalarını iyileştirme çalışmaları

---

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_mdes03/default/table?lang=en Erişim Tarihi: 02.10.2024

⁷ European Commission, COMMISSION DELEGATED DECISION (EU) 2019/1597, 27.9.2019, https://eur-lex.europa.eu/eli/dec_del/2019/1597/oj Erişim Tarihi: 02.10.2024

⁸ EUR-Lex, "The Waste Framework Directive (2008/98/EC)", 18.02.2024, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02008L0098-20240218> Erişim Tarihi: 02.10.2024

⁹ Eurostat Statistics Explained, "Food waste and food waste Prevention-estimates", 27.09.2024

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Food_waste_and_food_waste_prevention_-_estimates#Amounts_of_food_waste_at_EU_level Erişim Tarihi: 02.10.2024

¹⁰ European Commission, "EU Platform on Food Losses and Food Waste", https://food.ec.europa.eu/food-safety/food-waste/eu-actions-against-food-waste/eu-platform-food-losses-and-food-waste_en Erişim Tarihi: 02.10.2024

da devam ediyor.¹¹ AB, tüm bu çalışmalar ve önlemler sayesinde 2030 yılına kadar perakende ve tüketici düzeyinde kişi başına küresel gıda israfını yarıya indirmek ve gıda üretim ve tedarik zincirleri boyunca gıda kayıplarını azaltmak için ortaya koyulan “Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim Kalıplarını Sağlama” (SGD12.3) hedefini karşılamaya kararlı olduğunu bildiriyor.

---

¹¹ Daha detaylı bilgi için: “GIDA İSRAFI KONUSUNDA GÜNCEL DURUM VE ALINABİLECEK ÖNLEMLER”, İKV DEĞERLENDİRME NOTU 253, Ocak 2022
https://www.ikv.org.tr/images/files/IKV_Degerlendirme_Notu_253_Gida_Israfi.pdf